

BUDGETPROCEDURE

- budget 2024-2027

INDHOLD

1. Budgetlægningen	2
1.1 Byrådets økonomiske mål og principper.....	2
1.2 De økonomiske rammer.....	2
2. Procedure for budgetlægningen	3
2.1 Fire faser	3
2.1.1 Forberedelsesfasen	3
2.1.2 Kvalificerings- og analysefasen	3
2.1.3 Udarbejdsfasen	3
2.1.4 Tilpasnings- og beslutningsfasen.....	4
2.2 Budgetseminarer	4
2.3 Høringsmateriale.....	4
2.4 Det tekniske budget	4
2.4.1 Økonomisk råderum.....	5
2.4.2 Rammeudmelding.....	5
2.4.3 Reduktionsforslag og eventuelle udvidelsesbehov	6
2.4.4 Anlægsbudgettet	6
2.5 Basisbudgettet.....	6
2.5.1 Økonomiaftalen	7
2.6 Budgetforslag til 1. behandling.....	7
2.6.1 Dialog og høring.....	7
2.6.2 Spørgsmål-svar-runde.....	8
2.6.3 Forhandlingsdage.....	8
2.7 Budgetforslag til 2. behandling.....	8
2.8 Takster	8
3. Samlet tids- og procesplan for budget.....	9

1. BUDGETLÆGNINGEN

Budgetlægningen for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår startes formelt op med Økonomi- og Erhvervsudvalgets godkendelse af budgetproceduren.

Budgetproceduren har til formål at understøtte en åben og gennemsigtig budgetproces.

I budgetproceduren beskrives processen frem mod budgetvedtagelsen senest i oktober og de overordnede spileregler og rammer for budgetlægningen.

I proceduren er desuden angivet, hvilke opgaver og roller de forskellige aktører varetager undervejs i budgetprocessen.

Endelig indeholder budgetproceduren en tids- og procesplan for de forskellige faser af budgetlægningen.

1.1 Byrådets økonomiske mål og principper

I Fredericia Kommunes økonomiske politik er følgende overordnede mål for budgetlægningen defineret:

- Balance mellem udgifter og indtægter
- En gennemsnitlig kassebeholdning på minimum 150 mio. kr.
- Afdrage min. 70 mio. kr. om året på den skattefinansieret gæld

Den økonomiske politik skal understøtte det flerårige sigte med budgetlægningen og medvirke til, at Fredericia Kommune på såvel kort som langt sigt har en sund økonomi.

Målet for *den ordinære driftsvirksomhed* er, at resultatet kan finansiere:

- Skattefinansierede anlægsinvesteringer efter låntagning
- Afdrag på lån
- Eventuelle likviditetsforbedringer.

Målet for *de likvide aktiver* er, at den beregnede kassebeholdning ved udgangen af året udgør mindst 150 mio. kr. svarende til ca. 3.000 kr. pr. indbygger.

Fredericia Kommune har traditionelt optaget lån til konkrete anlægsprojekter i det omfang, der har været låneadgang.

Af forligsteksten fra budget 2023 fremgår, at forligspartierne har indgået en samarbejdsaftale med fokus på afskaffelse af dækningsafgiften for erhvervsejendomme over en periode på 3 år.

1.2 De økonomiske rammer

Kommunerne har siden 2012 været underlagt budgetloven, som fastsætter årlige udgiftslofter for de kommunale serviceudgifter. Udgiftsloftet for serviceudgifterne fordeles til den enkelte kommune i form af en serviceramme, som både den enkelte kommune og kommunerne samlet skal overholde.

Manglende overholdelse af servicerammen medfører sanktioner jf. sanktionsloven for den eller de kommuner, der overskrider rammen, men også en generel sanktion, som rammer *alle* landets kommuner. Hvis de kommunale regnskaber viser, at kommunerne under ét har overskredet deres budgetter, nedsættes bloktilskuddet tilsvarende. 40 pct. af nedsættelsen fordeles på alle kommuner i forhold til folketallet, mens 60 pct. fordeles mellem de kommuner, der har overskredet deres budgetter.

Anlægsloftet har hidtil kun været sanktioneret i budgetsituationen, så kommunerne under ét har været forpligtiget til at overholde rammen ved budgetlægningen.

2. PROCEDURE FOR BUDGETLÆGNINGEN

Direktionen i Fredericia Kommune sikrer, at der udarbejdes et samlet budgetforslag, som præsenteres for Byrådet på budgetseminar i august.

2.1 Fire faser

Udarbejdelsen af budgettet sker i fire faser

1. Forberedelsesfasen (januar – marts)
2. Kvalificerings- og analysefasen (april – juni)
3. Udarbejdsfasen (juni – august)
4. Tilpasning og beslutning (august – oktober)

2.1.1 Forberedelsesfasen

Økonomi- og Erhvervsudvalget udarbejder tids- og procesplan for udarbejdelse af budgettet. Her tages også stilling til områder, hvor der skal foretages en nærmere analyse i forbindelse med budgetlægningen.

For budget 2024 foreslår Direktionen, at der udarbejdes større analyser på området for Børn, unge og familier og for Seniorområdet til brug for budgetlægningen.

Forvaltningen udarbejder det tekniske budget for det kommende budgetår samt de tre overslagsår. Dette udarbejdes med udgangspunkt som konsekvens af sidste års budget med efterfølgende politiske beslutninger.

2.1.2 Kvalificerings- og analysefasen

Økonomi- og Erhvervsudvalget vedtager det tekniske budget og herunder de foreløbige rammer for budgettet for de enkelte udvalg.

I forbindelse med rammeudmeldingen tages politisk stilling til indarbejdelse af demografiregulering af budgetterne for Skoler, Dagtilbud og Seniorområdet.

Afholdelse af første budgetseminar. Seminaret har til formål at give Byrådet en aktuel status på den økonomiske situation og dermed et fælles afsæt for den videre proces.

Ved udmeldingen af rammer for det administrative budgetarbejde tager Økonomi- og Erhvervsudvalget stilling til, om der evt. ønskes bidrag fra forvaltningen til skabelse af et råderum til den politiske budgetbehandling i efteråret. Ved rammeudmeldingen tages der desuden stilling til behovet for evt. yderligere reduktionsforslag fra forvaltningen.

Rammerne justeres med det tidligere vedtaget velfærdsbidrag. Dette er en konsekvens af, at budgettet lægges som konsekvens af tidligere politiske vedtagelser.

Efter udmeldingen af rammer tilpasser forvaltningen budgettet indenfor de udmeldte rammer for hvert udvalg. Evt. konsekvenser for serviceniveau af ændrede forudsætninger mv. beskrives og medtages i direktionens forslag til budget. Udvidelser kan kun forekomme for nye SKAL og BØR opgaver og skal modsvares af tilsvarende forslag til reduktioner.

Udvalgene forelægges til orientering forvaltningens forslag til budget i sidste møde inden sommerferien.

Forvaltningen gennemfører de besluttede analyser.

2.1.3 Udarbejdsfasen

I juni forventes regeringen og KL at indgå en økonomiaftale for det kommende budgetår. Aftalen indarbejdes i det tekniske budget og indgår derefter i basisbudgettet, som præsenteres for Byrådet på det andet budgetseminar i august. Basisbudgettet udgør forslaget til 1. behandling.

Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet førstebehandler budgetforslaget. Dette sendes derefter i høring.

2.1.4 Tilpasnings- og beslutningsfasen

Frem mod 2. behandlingen tages politisk stilling til eventuelle budgetændringer. De politisk prioriterede forslag indgår sammen med basisbudgettet i det budgetforslag, som fremsendes til 2. behandling i hhv. Økonomi- og Erhvervsudvalget samt Byrådet i oktober.

Samtidig med den politiske behandling af budgettet deltager Borgmester sammen med borgmestrene for de øvrige kommuner i den faseopdelte budgetlægning i regi af KL.

Centrale dele i processen beskrives nærmere i de følgende afsnit.

2.2 Budgetseminarer

Byrådet afholder to budgetseminarer henholdsvis i foråret og august.

På første budgetseminar for byrådet er der følgende hovedtemaer:

- Økonomisk afsæt for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår, herunder status på det afsluttede regnskab, seneste budgetopfølgning og kendte udfordringer +/- i basisbudgettet for næste år.
- Investeringsoversigten/anlægsbudgettet
- Nøgletal/benchmark

Seminaret har til formål at give Byrådet en aktuel status på den økonomiske situation og dermed et fælles afsæt for den videre proces.

På det andet budgetseminar i august præsenterer direktionen et samlet budgetforslag for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår indeholdende:

- Budgetforslag for drift inden for den udmeldte budgetramme med beskrivelse af eventuel konsekvenser for serviceniveau i forhold til budgetåret, hvor der er balance mellem indtægter og udgifter, og som overholder de økonomiske målsætninger.
- Eventuelt et katalog med reduktionsforslag
- Eventuelt et katalog med udvidelsesbehov og -forslag
- Budgetforslag for anlæg med prioriterede anlægsprojekter

2.3 Høringsmateriale

Høringsmaterialet består af direktionens budgetforslag, eventuelt reduktions- og udvidelsesforslag samt prioriterede anlægsprojekter.

Materialet sendes i høring, således at høringssvar foreligger til den politiske prioritering mellem 1. og 2. behandling.

2.4 Det tekniske budget

I foråret udarbejder administrationen et teknisk budget, som er overslagsårene i det vedtagne budget tilpasset i forhold til følgende:

- Overslagsårene 2024-2026 fra det vedtagne budget 2023-2026 danner grundlag
- 2027 er indregnet som en kopi af 2026
- Pris og lønregulering til 2024-priser med nyeste skøn fra KL pr. marts
- Byrådsbeslutninger efter vedtagelsen af budget 2023-2026 med økonomisk konsekvens i 2024-2027 er indarbejdet
- Velfærdsbidraget for 2024 på 12,4 mio. kr. er reduceret forholdsmæssigt i fagudvalgenes budgetter
- "Fejl og mangler" indarbejdet og beskrives enkeltvis

Byrådet præsenteres for det tekniske budget på budgetseminaret i foråret.

2.4.1 Økonomisk råderum

Økonomi- og Erhvervsudvalget tager i forbindelse med rammeudmeldingen stilling til behovet for økonomisk råderum i det kommende budgetår samt de 3 overslagsår og kan på denne baggrund beslutte at bestille et katalog med bidrag til skabelse af råderum til senere politisk prioritering hos direktionen.

2.4.2 Rammeudmelding

På baggrund af det tekniske budget udmelder Økonomi- og Erhvervsudvalget budgetrammer for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår for henholdsvis drift og anlæg.

Budgetrammerne bliver udgangspunktet for det videre arbejde med udarbejdelse af budgetforslag for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår, hvor den grundlæggende forudsætning er uændret serviceniveau og overholdelse af de udmeldte rammer.

Drift:

Rammeudmeldingen vedrørende drift er i udgangspunktet det tekniske budget jfr. ovenfor, hvor budgetoverslagsåret 2027 er lig med 2026.

I det tekniske budget fordeles velfærdsbidraget i budgetåret fra en central pulje under Økonomi- og Erhvervsudvalget forholdsmæssigt til de enkelte fagudvalg. Den centrale pulje udgør i det tekniske budget en budgetreduktion på 12,4 mio. kr. i 2024 stigende med yderligere 12,3 mio. kr. i 2025.

Velfærdsbidraget blev indført i Økonomiaftalerne 2020-2022 mellem KL og Staten med en beregnet samlet budgetreduktion ultimo 2022 på 10,8 mio. kr. for Fredericia Kommune. Velfærdsbidraget blev i Fredericia Kommune fastsat som en trappe med en årlig reduktion af budgettet til serviceudgifter på 0,5 %, første gang i 2020. I budgetlægningen for 2022-2025 besluttede Byrådet ikke at udmønte velfærdsbidraget i 2022 og i forbindelse med budgetlægningen 2023-2026 blev det besluttet ikke at lade velfærdsbidraget stige ud over 2025. Der er samlet i Fredericia Kommunes budget indarbejdet reduktioner i form af "velfærdsbidrag" med i alt 60,0 mio. kr., når de resterende centrale puljer i 2024 og 2025 er udmøntet.

I forbindelse med rammeudmeldingen tages politisk stilling til indarbejdelse af demografiregulering af budgetterne for Skoler, Dagtilbud og Seniorområdet.

I forbindelse med rammeudmeldingen tager Økonomi- og Erhvervsudvalget stilling til om der ønskes bidrag fra forvaltningen til skabelse af et råderum på serviceudgifterne til den efterfølgende politiske behandling i efteråret.

Anlæg:

Rammeudmeldingen for anlægsbudgettet tager udgangspunkt i det tekniske budget for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår, hvor der samtidig tages stilling til fastlæggelse af anlægsramme for det sidste overslagsår.

Direktionen får med rammeudmeldingen en formel "bestilling" på udarbejdelse af budgetforslag for henholdsvis drift og anlæg.

Økonomi- og Erhvervsudvalget udmelder som en del af rammeudmeldingen en samlet forventet bruttoanlægsramme for Fredericia Kommunes skattefinansierede anlæg i det kommende budgetår samt de 3 overslagsår.

Rammeudmeldingen baseres på udmeldinger fra KL på dette tidspunkt og danner grundlag for direktionens udarbejdelse af forslag til anlægsbudget for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår.

2.4.3 Reduktionsforslag og eventuelle udvidelsesbehov

Hvis Økonomi- og Erhvervsudvalget beslutter, at der skal udarbejdes et katalog med reduktionsforslag og eventuelle udvidelsesforslag, indebærer det, at hvert forslag beskrives særskilt.

Udvidelsesbehov kan f.eks. være nødvendige udgifter, der ikke kan afholdes inden for den eksisterende budgetramme, ønsker til ændret serviceniveau, nye opgaver m.v. Alle udvidelsesønsker skal følges af modsvarende forslag til besparelser.

Såvel reduktionsforslag som eventuelle udvidelsesforslag vil blive forelagt til politisk stillingtagen i forbindelse med den politiske behandling af budgettet og indgår desuden i høringsmaterialet.

2.4.4 Anlægsbudgettet

Som udgangspunkt er bruttoanlægsrammen i det kommende budgetår samt de 3 overslagsår fuldt disponeret. Fredericia Kommune forventer en bruttoanlægsramme som er på niveau med den, kommunen fik tildelt i 2023 på 163,2 mio. kr. (2023-PL).

I udgangspunktet forventes der behov for at arbejde med udskydelse af anlægsprojekter, som allerede er optaget i budgettet for 2023 til 2026, ligesom bortprioritering af konkrete anlæg kan blive nødvendig.

Direktionen er ansvarlig for at udarbejde et forslag til anlægsbudget indenfor den ramme, der udmeldes af Økonomi- og Erhvervsudvalget. Forslaget indeholder de justeringer, prioriteringer og tilretninger, der må være behov for i forhold til at overholde den udmeldte ramme i hele budgetperioden.

Herudover skal gøres forberedelser til eventuel senere politisk prioritering af anlægsprojekterne i budgetperioden i tilfælde af en økonomiaftale, der medfører en reduceret anlægsramme.

Budgetforslaget præsenteres på budgetseminaret i august og danner herefter grundlag for den videre politiske budgetproces.

Eventuelle udmeldinger fra KL om fordeling af bruttoanlægsrammen set i forhold til den udmeldte ramme fra Økonomi- og Erhvervsudvalget vil naturligvis blive inddraget i direktionens arbejde med budgetforslaget.

2.5 Basisbudgettet

Basisbudgettet udarbejdes på baggrund af det tekniske budget (rammeudmeldingen) inklusive direktionens tilretninger. Budgetforslaget må ikke indeholde ufinansierede forslag til udvidelser. Udvidelser kan kun forekomme for nye skal og bør opgaver og skal modsvares af tilsvarende forslag til reduktioner.

Budgetforslaget er korrigeret for:

- Nye pris og lønskøn fra KL
- Virkninger af Økonomiaftalen herunder ny lovgivning
- Nye byrådsbeslutninger med konsekvens for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår
- Regulering af overførselsindkomster som følge af ændret efterspørgsel i takt med landstendensen
- Fuld udnyttelse af lånemuligheder
- Rettelse af eventuelle fejl og mangler (tekniske korrektioner)

Der arbejdes ud fra en forudsætning om uændret skatteprocent og valg af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Tilpasning af budgettet vedrørende overførselsudgifter og finansiering sker på baggrund af økonomiaftalen og jfr. vanlig praksis blive foretaget hen over sommeren med henblik på præsentation på byrådets budgetseminar i august.

For de brugerfinansierede områder udarbejder forvaltningen under Klima, Energi- og Miljøudvalget et budgetoplæg med tilhørende budgetforudsætninger og bemærkninger, som indarbejdes i basisbudgettet. Budgetforslaget for de brugerfinansierede behandles senest på klima-, Energi- og Miljøudvalgets møde i juni.

2.5.1 Økonomiaftalen

Regeringen og KL indgår hvert år i juni en økonomiaftale, hvor rammerne for det kommende års økonomi aftales. Konsekvenserne for Fredericia Kommune kendes endeligt i løbet af juli og vil blive præsenteret på Byrådets budgetseminar i august.

De økonomiske konsekvenser af økonomiaftalen indarbejdes i basisbudgettet afsnit 2.4.

2.6 Budgetforslag til 1. behandling

Direktionen udarbejder på baggrund af dialogen med HMU og egne analyser af udfordringerne i det afsluttede regnskab samt de seneste budgetopfølgninger et budgetforslag til 1. behandling i Byrådet.

Budgetforslaget tager afsæt i de udmeldte budgetrammer for henholdsvis drift og anlæg.

Budgetforslaget ledsages af dels beskrivelse af eventuelle behov for rammeudvidelser som følge af f.eks. pris- og mængdeændringer, som ikke har kunnet håndteres inden for de udmeldte rammer, og dels af eventuel reduktionsforslag inden for de forskellige områder som bidrag til en evt. råderumspulje jfr. rammeudmeldingen.

Direktionen fremlægger desuden forslag til anlægsbudget for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår jfr. afsnit 2.3.5.

I forbindelse med førstebehandlingen igangsættes de politiske drøftelser frem mod 2. behandlingen af budgettet.

2.6.1 Dialog og høring

Fredericia Kommune har fokus på at inddrage relevante parter i budgetlægningen. Dertil kommer det generelle krav om offentlighed i forvaltningen og i særdeleshed åbenhed om kommunens økonomiske forvaltning.

Følgende elementer i budgetprocessen skal understøtte dette:

- Det tekniske budget forelægges organisationen og HMU til orientering
- Direktionen orienterer HMU om budgetproceduren samt budgetforslag, eventuel reduktionsforslag, eventuelle udvidelsesønsker og anlægsbudgetforslag
- Der afholdes møde mellem HMU og Økonomi- og Erhvervsudvalget efter budgetseminaret i august
- Der afholdes en 14 dages høringsperiode efter Økonomi- og Erhvervsudvalgets 1. behandling af budgetforslaget for det kommende budgetår samt de 3 overslagsår. Høringsmaterialet består dels af budgetforslaget til 1. behandling og dels af de reduktions- og udvidelsesforslag, der indgår i de politiske prioriteringer mellem 1. og 2. behandlingen.

Der afholdes informationsmøde for alle kommunens ledere umiddelbart efter budgetforslaget er 1. behandlet, hvorefter budgetforslaget sendes i høring dagen efter godkendelse af 1. behandling på Økonomi- og Erhvervsudvalget og 14 dage frem.

Høringsparterne er:

- Seniorrådet
- Handicaprådet
- Bestyrelser for institutioner
- HMU (Hovedudvalget)
- Borgere

- Virksomheder
- Interesseorganisationer

2.6.2 Spørgsmål-svar-runde

Der vil være en spørgsmål-svar-runde for byrådets medlemmer mellem budgetseminaret og 2. behandlingen af det kommende budgetår med de 3 overslagsår. Økonomi- og Erhvervsudvalget kan eventuelle beslutte at denne starter tidligere.

I spørgsmål-svar-runden har byrådsmedlemmerne mulighed for at stille spørgsmål til administrationen om emner i relation til budgettet.

Spørgsmålene stilles på en særlig lukket portal, hvor alle spørgsmål og svar bliver tilgængelige for hele byrådet. På den måde sikres det, at alle medlemmer af Byrådet har den samme viden til rådighed.

Administrationen forpligter sig til at så vidt muligt at besvare spørgsmålene indenfor 5 arbejdsdage – alternativt gives en tilbagemelding om forventet svartidspunkt.

I tilfælde af at et spørgsmål ikke kan besvares fyldestgørende uden en dyberegående analyse (som ligger ud over rammerne i spørgsmål-svar-runden), vil spørgeren blive kontaktet af den relevante direktør.

2.6.3 Forhandlingsdage

Mellem 1. og 2. behandlingen af budgettet foregår forhandlingerne mellem de politiske partier. Datoerne for forhandlingerne aftales partierne imellem. Forslag til forhandlingsdage er indarbejdet i forslaget til tidsplan.

2.7 Budgetforslag til 2. behandling

Budgetforslaget til 2. behandling består af det 1. behandlede budgetforslag korrigeret for resultatet af de politiske forhandlinger.

Budgetforslaget til 2. behandling har ofte i Fredericia Kommune været et budgetforlig.

Hvis der opstår en situation, hvor der er et eller flere alternative budgetforslag, kan disse fremsendes til 2. behandlingen. Ændringsforslag kan derpå komme til afstemning ét for ét.

Fristen for ændringsforslag fastsættes senere i processen.

2.8 Takster

Taksterne for det kommende år vil indgå som en del af materialet til både 1. og 2. behandlingen af det kommende budgetår samt de 3 overslagsår.

Til 1. behandlingen indgår de foreløbige takster, som beregnes på baggrund af basisbudgettet.

Taksterne genberegnes på baggrund af det budgetforslag der går til 2. behandling og som forventeligt indeholder ændringer som følge af politiske forhandlinger.

3. SAMLET TIDS- OG PROCESPLAN FOR BUDGET

Dato	Aktør	Aktivitet
20. feb.	Økonomi- og Erhvervsudvalget	Godkende overordnet proces for budget 2024-2027
27. marts	Økonomi- og Erhvervsudvalget	Temamøde om rammestyring
12. april	Økonomi- og Erhvervsudvalget	Rammeudmelding for 2024-2027
2. maj	Byrådet	1. budgetseminar
Juni	Fagudvalgsmøderne	Teknisk budget fremlæggelse til orientering
Juni		Forventet indgåelse af økonomiaftale mellem regeringen og KL om kommunens økonomi for 2024
22. aug.	Byrådet	2. budgetseminar
28. aug.	Økonomi- og Erhvervsudvalget	1. behandling af budgetforslag 2024-2027 og foreløbige takster for 2024
29. aug. til 11. sept.		Høring af budget 2024-2027
4. sept.	Byrådet	1. behandling af budgetforslag 2024-2027 og foreløbige takster for 2024
15. til 17. og 19. + 21. sept.		Politiske forhandlinger
2. okt.	Økonomi- og Erhvervsudvalget	2. behandling af budgetforslag 2024-2027 og endelige takster for 2024
9. okt.	Byrådet	2. behandling af budgetforslag 2024-2027 og endelige takster for 2024